

**П О С Т А Н О В А
ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ**

**Про Концепцію сталого розвитку
населених пунктів**

Верховна Рада України п о с т а н о в л я є:

1. Схвалити Концепцію сталого розвитку населених пунктів (додається).

2. Вважати Концепцію сталого розвитку населених пунктів основою для розробки нормативно-правових актів, програм та проектів щодо регулювання планування і забудови, стимулювання інвестиційної діяльності, вдосконалення податкової політики, наповнення і раціонального використання місцевих бюджетів для забезпечення соціально-економічного розвитку населених пунктів.

3. Рекомендувати Кабінету Міністрів України, центральним і місцевим органам виконавчої влади та органам місцевого самоврядування керуватись Концепцією сталого розвитку населених пунктів при здійсненні практичної діяльності щодо планування та забудови територій, вирішенні інших питань розвитку населених пунктів України.

Голова Верховної Ради України

О.ТКАЧЕНКО

м. Київ, 24 грудня 1999 року
N 1359-XIV

Схвалено
Постановою Верховної Ради України
від 24 грудня 1999 року
N 1359-XIV

**КОНЦЕПЦІЯ
СТАЛОГО РОЗВИТКУ НАСЕЛЕНИХ
ПУНКТІВ**

Розділ I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Концепція сталого розвитку населених пунктів (далі - Концепція) визначає основні напрями державної політики щодо забезпечення сталого розвитку населених пунктів, правові та економічні шляхи їх реалізації. Концепцію розроблено на засадах

Конституції України стосовно адміністративно-територіального устрою України, повноважень органів державної влади та органів місцевого самоврядування, прав громадян з урахуванням Концепції державної житлової політики, Концепції державної промислової політики, Концепції соціального забезпечення населення України, а також відповідно до законодавства і з урахуванням умов соціально-економічного розвитку, історичних, санітарно-гігієнічних, екологічних, географічних і демографічних особливостей регіонів України.

Мета Концепції - забезпечення виходу з кризи і створення умов для сталого розвитку населених пунктів у період, на який розрахована Концепція.

Сталий розвиток населених пунктів - це соціально, економічно і екологічно збалансований розвиток міських і сільських поселень, спрямований на створення їх економічного потенціалу, повноцінного життєвого середовища для сучасного та наступних поколінь на основі раціонального використання ресурсів (природних, трудових, виробничих, науково-технічних, інтелектуальних тощо), технологічного переоснащення і реструктуризації підприємств, удосконалення соціальної, виробничої, транспортної, комунікаційно-інформаційної, інженерної, екологічної інфраструктури, поліпшення умов проживання, відпочинку та оздоровлення, збереження та збагачення біологічного різноманіття та культурної спадщини.

Концепція є основою для розроблення відповідних нормативно-правових актів і програм соціально-економічного розвитку населених пунктів, забезпечення скоординованої діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування з розв'язання практичних завдань на державному, регіональному і місцевому рівні.

Положення Концепції відповідають принципам, проголошеним в Порядку денному на XXI століття, у заключних документах Конференції Організації Об'єднаних Націй з населених пунктів (ХАБІТАТ-II), яка відбулася в 1996 році у м. Стамбулі (Туреччина), та рекомендаціям Європейської економічної комісії ООН.

Концепція розрахована на довгостроковий період (15 - 20 років).

Розділ II. СУЧАСНИЙ СТАН РОЗВИТКУ НАСЕЛЕНИХ ПУНКТІВ

На сьогодні розвиток населених пунктів України характеризується значними відмінами в рівнях їх соціально-економічного розвитку, неузгодженістю ряду законодавчих та нормативно-правових актів з містобудівним законодавством, недостатньо чітко визначеною загальнодержавною стратегією. Спостерігається надмірна концентрація населення і виробництва у великих містах, неефективний, уповільнений розвиток більшості середніх і малих міст, селищ і сіл. Це є наслідком надмірного втручання держави до регіональної політики протягом довготривалого

періоду, що призвело до значних територіальних диспропорцій економічного розвитку країни, суттєвих недоліків в територіальній організації суспільства, в системі поселень. Це призвело до погіршення демографічної ситуації в країні, стану зайнятості, зниження якості життя населення, певною мірою зумовило занепад сільської місцевості. В усіх областях України посилюються процеси депопуляції населення, чисельність якого починаючи з 1991 року постійно скорочується.

Погіршуються стан житлово-комунального господарства, санітарно-гігієнічна та епідеміологічна ситуація, особливо у великих містах.

Зменшуються обсяги капітальних вкладень в розвиток населених пунктів і житлове будівництво, введення в експлуатацію нових та відремонтованих жилих будинків. Показник середньої забезпеченості житлом в Україні у 2 - 2,5 раза менший, ніж у західноєвропейських країнах.

Водночас спостерігається тенденція збільшення загальної площі територій населених пунктів. При цьому землі використовуються нерационально. Значні площі зайняті під складування відходів виробництва (відвальними породами, шламонакопичувачами), під сміттєзвалища тощо. Здебільшого неефективно використовуються землі, відведені під об'єкти промисловості, транспорту, енергетики, а також землі рекреаційного призначення. Через недостатність коштів державного та місцевих бюджетів майже припинено розроблення і коригування генеральних планів населених пунктів, іншої містобудівної документації, яка є основою для вирішення питань щодо забезпечення раціонального використання територій.

Через погіршення стану всіх компонентів природних ландшафтів, порушення основних соціально-економічних функцій цих ландшафтів, активізацію несприятливих природно-техногенних процесів та вичерпання екологічної ємності природних ландшафтів в цілому під загрозою опиняється екологічна безпека функціонування багатьох населених пунктів.

Так, нерациональне господарське освоєння територій, лісовикористання, штучне обводнення ґрунтів призвели до активізації повеней, процесів зсуву і осідання, підтоплення і засолення значних територій і, одночасно, до зникнення майже 1000 малих річок України.

Майже четверта частина інженерних мереж і комунікацій перебуває в незадовільному стані. Ситуація ускладнюється ще й тому, що всі види планово-запобіжного ремонту через відсутність коштів виконуються несвоєчасно і в недостатньому обсязі.

Недосконалість промислових технологій, систем землекористування, невідповідність потребам виробництва екологічної інфраструктури, систем вилучення, переробки і знешкодження відходів, відсутність зворотнього водоспоживання на промислових підприємствах, зношення інженерної інфраструктури призводить до значного забруднення атмосферного повітря, водних і

земельних ресурсів, погіршення загального санітарно-гігієнічного стану та екологічної ситуації не тільки суходолу, але й Чорного і Азовського морів.

Основними причинами, що перешкоджають забезпеченню збалансованому сталого розвитку населених пунктів, є нестабільність соціально-економічних умов у державі на перехідному етапі, відсутність науково обгрунтованої, чітко визначеної стратегії її сталого розвитку, ефективного реформування економіки та її державного регулювання, недосконалість законодавчого і нормативного забезпечення формування адекватного умовам ринку фінансового, правового, інформаційно-комунікаційного простору, недосконалість правових, організаційних, економічних засад діяльності органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, фізичних і юридичних осіб щодо формування повноцінного життєвого середовища.

Розділ III. ОСНОВНІ НАПРЯМИ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ НАСЕЛЕНИХ ПУНКТІВ

Основними напрямками державної політики щодо забезпечення сталого розвитку населених пунктів є:

узгодженість соціального, економічного, містобудівного і екологічного аспектів розвитку населених пунктів та оточуючих територій;

раціональне використання земельних, водних, рекреаційних та інших природних ресурсів, створення умов для їх відновлення;

удосконалення соціальної інфраструктури населених пунктів з метою створення умов для розвитку дошкільного виховання, освіти, культури, охорони здоров'я, фізичної культури і відпочинку, поліпшення демографічної ситуації;

підвищення рівня забезпеченості житлом виходячи з потреб і можливостей різних верств населення, гарантованого забезпечення житлом соціально незахищених громадян;

збереження і раціональна експлуатація наявного житлового фонду, інших будинків і споруд, реконструкція та модернізація застарілої забудови з дотриманням соціальних стандартів і санітарно-гігієнічних умов;

удосконалення виробничої інфраструктури із забезпеченням її економічної ефективності і соціальним спрямуванням, створенням належних умов для розвитку підприємств усіх форм власності для продуктивної зайнятості населення, відновлення кадрового та наукового потенціалу, достатньої кількості робочих місць;

удосконалення транспортної інфраструктури, зокрема розвиток усіх видів пасажирського транспорту загального користування, забезпечення міського та міжміського сполучення, сільських поселень з міськими та між собою;

розвиток інженерної інфраструктури (впровадження нових технологій, мереж і споруд енергопостачання, теплозабезпечення, водопостачання, каналізації), впровадження енергозберігаючих систем інженерно-технічного забезпечення населених пунктів;

забезпечення державного регулювання процесу планування і забудови населених пунктів шляхом розроблення генеральних планів, іншої містобудівної документації та місцевих правил забудови, здійснення контролю за їх реалізацією (з урахуванням державних, суспільних і приватних інтересів);

сприяння розвитку національних особливостей містобудування та архітектури; охорона та раціональне використання пам'яток культурної спадщини;

формування повноцінного життєвого середовища, збалансування соціально-економічного розвитку поселень і прилеглих до них територій;

підтримка села з метою запобігання створення критичної урбанізації та запобігання створенню критичної диспропорції між кількістю населення в містах і селах;

поліпшення санітарно-гігієнічного та екологічного стану населених пунктів, створення безпечних для життя і здоров'я людини умов, впровадження сучасних систем збирання, вилучення, переробки та знешкодження відходів;

забезпечення захисту від несприятливих природних явищ, запобігання виникненню техногенних аварій та ліквідації їх наслідків;

проведення наукових досліджень, які б сприяли вирішенню соціально-економічних, екологічних та інших питань забезпечення сталого розвитку населених пунктів;

створення інформаційних систем по використанню наукових досліджень, статистичних та інших даних про населені пункти, передового досвіду щодо забезпечення їх сталого розвитку;

здійснення міжнародного співробітництва щодо забезпечення сталого розвитку населених пунктів;

удосконалення чинного законодавства та розроблення нових нормативно-правових актів з питань регулювання планування і забудови населених пунктів, реформування соціальної, житлової, інвестиційної політики, землекористування, охорони довкілля, діяльності органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, громадян і юридичних осіб у сфері забезпечення сталого розвитку населених пунктів.

Розділ IV. ОСНОВНІ ЗАХОДИ З РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ НАСЕЛЕНИХ ПУНКТІВ

1. Забезпечення раціонального використання природних ресурсів

Для забезпечення раціонального використання природних ресурсів:

розробляються загальнодержавні, регіональні та місцеві програми, які визначають цілі, завдання, джерела і обсяги фінансування, терміни та виконавців комплексу відповідних заходів;

забудова міст, селищ і сіл здійснюється відповідно до затверджених генеральних планів, іншої містобудівної документації та місцевих правил забудови.

Перегляд генеральних планів і формування комплексних програм забудови міст та інших населених пунктів здійснюється з урахуванням нових видів і методів спорудження житла, в тому числі малоповерхового, індивідуального (садибного).

Для забезпечення раціонального використання земель населених пунктів і прилеглих до них територій відповідно до законодавства:

впроваджуються та удосконалюються системи землекористування, комплексних землемеліорацій, спрямованих на підвищення якості земель та збереження родючості;

вживаються заходи для прискорення земельної реформи (з урахуванням обмежень стосовно земель, які не підлягають приватизації);

приватизація земель здійснюється на основі затвердженої містобудівної документації, планів земельно-господарського устрою та з урахуванням державних, суспільних і приватних інтересів;

вибір, вилучення (викуп), надання у власність або користування (в оренду) призначених для забудови, та іншого використання земельних ділянок проводиться з визначенням планувальних та інших обмежень стосовно їх використання відповідно до генеральних планів населених пунктів, іншої містобудівної документації, планів земельно-господарського устрою, місцевих правил забудови з урахуванням наявної кадастрової інформації;

визначаються перспективні зони обов'язкового резервування земель в приміських зонах для житлового будівництва;

створюється система захисту майнових прав громадян і юридичних осіб на нерухоме майно та на відповідні земельні ділянки;

забезпечується державний контроль за забудовою та іншим використанням територій згідно з затвердженою містобудівельною документацією, дотриманням містобудівного, земельного та природоохоронного законодавства, використанням і охороною земель, природних ресурсів загальнодержавного та місцевого значення, відтворенням лісів;

проводяться заходи економічного стимулювання раціонального використання і охорони земель з метою підвищення заінтересованості власників і землекористувачів у збереженні і відтворенні родючості ґрунтів, на захист земель від негативних наслідків виробничої діяльності.

Для раціонального використання мінеральних ресурсів, особливо тих, джерела яких в прилеглих до міста територіях виступають як база для розвитку містоформуючих виробництв, експортних виробництв тощо, забезпечується:

комплексне використання родовищ мінеральної сировини, включаючи так звані породи вскриті;

розвиток на цій базі максимально повного і ефективного за структурою виробничого комплексу у складі не тільки видобувних, збагачувальних, супутніх, але й виробництв кінцевої продукції; максимально повне використання відходів промислового виробництва, вторинної сировини.

Для забезпечення раціонального використання рекреаційних ресурсів:

проводиться інвентаризація рекреаційного фонду України з визначенням його частини, яка може підлягати сертифікації за міжнародними вимогами і використовуватися для вітчизняного та іноземного туризму (у тому числі сільського);

визначаються території земель історико-культурного призначення, цінних джерел мінеральних вод, ропи озер та покладів лікувальних грязей, цінних ландшафтів, рекреаційні ресурси в межах населених пунктів і на прилеглих до них територіях, інші цінні природні території та об'єкти; встановлюється та забезпечується відповідний режим їх використання;

створюються округи санітарної охорони в межах курортів для забезпечення збереження курортологічних ресурсів, їх охорони від забруднення, пошкодження та передчасного виснаження;

розширюється система приміських природоохоронних територій з подвійною функцією: як легенів міст та зон короткочасового відпочинку;

враховуються вимоги та умови щодо розвитку і охорони рекреаційних ресурсів під час планування і забудови населених пунктів.

2. Поліпшення соціальних умов життя населення

Для поліпшення соціальних умов життя населення:

удосконалюються соціальні стандарти щодо рівня та якості життя, забезпечується рівний доступ до соціальних послуг усіх верств населення;

розробляються та реалізуються загальнодержавні, регіональні та місцеві програми поступового реформування системи соціального обслуговування;

забезпечується розвиток мережі закладів та установ дошкільного виховання, освіти, охорони здоров'я, культури, фізичної культури і відпочинку з дотриманням нормативних показників соціальних стандартів та з урахуванням місцевих соціально-економічних і демографічних умов;

підтримується відкриття та утримання державних установ і навчальних закладів для соціально незахищених верств населення (інвалідів, дітей-сиріт і дітей, які залишилися без піклування батьків, мають вади у фізичному чи розумовому розвитку і не можуть навчатися у загальноосвітніх навчальних закладах);

створюються умови для розвитку об'єктів торговельно-побутового обслуговування населення різних форм власності;

здійснюються заходи відповідно до Концепції соціального забезпечення населення України.

3. Забезпечення населення житлом

Для забезпечення населення житлом, поліпшення умов його проживання та сталого функціонування житлово-комунального господарства:

створюються правові, організаційні та економічні умови для збільшення обсягів житлового будівництва, реконструкції, ремонту та модернізації житлового фонду старої забудови;

впроваджуються ринкові засади та ефективні форми організації житлового будівництва, реконструкції, ремонту та модернізації житлового фонду, його утримання і обслуговування;

удосконалюється система інвестування житлового будівництва;

створюються умови для задоволення житлових потреб різних верств населення з урахуванням їх можливостей, гарантованого забезпечення житлом соціально незахищених громадян, зокрема розробляються та реалізуються державна, регіональні та місцеві програми забезпечення громадян житлом;

розробляється і впроваджується ефективний механізм фінансування (кредитування) житлового будівництва, визначається необхідна фінансово-кредитна та іпотечна інфраструктура;

впроваджуються прогресивні архітектурно-планувальні, конструктивні та інженерні рішення у проектуванні жилих будинків з метою підвищення їх експлуатаційних якостей, зменшення вартості будівництва;

змінюється стратегія містобудування в напрямі розширення обсягів спорудження більш комфортного житла, малоповерхових

будинків садибного типу, розвитку малих і середніх населених пунктів;

здійснюється структурна перебудова та переорієнтація виробничої будівельної бази на спорудження житла з використанням енерго- і ресурсозберігаючих технологій, застосуванням місцевих будівельних матеріалів та ефективних конструкцій;

проводиться вдосконалення житлово-комунального господарства та поліпшується система надання і оплати житлово-комунальних послуг;

удосконалюється система обліку житлового фонду, здійснюється контроль за його використанням відповідно до законодавства, що регулює ці питання;

вживаються заходи щодо розширення та вдосконалення мережі підприємств житлово-комунального господарства, контролю за належною експлуатацією та організацією ними обслуговування населення;

запроваджується державна підтримка молоді щодо забезпечення житлом;

здійснюються інші заходи відповідно до Концепції державної житлової політики.

4. Удосконалення виробничої інфраструктури

Для удосконалення виробничої інфраструктури:

здійснюється структурно-технологічна перебудова промисловості населених пунктів та її технічне переоснащення;

проводиться деконцентрація виробництва у великих містах за рахунок винесення філій, цехів, дочірніх фірм у прилеглі до них малі міста, селища міського типу;

забезпечується активний соціально-економічний розвиток середніх, малих міст і селищ шляхом ефективного використання їх інтегрального потенціалу, оновлення економічної бази їх розвитку в разі вибуття (банкрутства) містопрофілюючих підприємств;

підтримується розвиток на основі середніх і малих міст нових форм територіальної організації виробництва: прикордонних, гірських, морегосподарських виробничих комплексів тощо;

розробляються заходи щодо фінансового забезпечення сталого розвитку населених пунктів за рахунок довгострокових кредитів комерційних банків, активізації діяльності інвестиційних фондів, переходу від сертифікатної до грошової приватизації;

залучаються інвестиції у виробничу ланку населених пунктів за рахунок їх включення до інвестиційних проектів державного і регіонального значення;

нарощується виробництво експортної та імпортозамінюючої конкурентоспроможної продукції;

провадиться розміщення і будівництво нових промислових об'єктів, а також реконструкція діючих підприємств, їх технологічне переоснащення, реструктуризація і диверсифікація виходячи з державних і суспільних потреб щодо раціонального використання природних, матеріальних та трудових ресурсів населеного пункту; створюються нові робочі місця;

забезпечується виведення з експлуатації шкідливих виробництв, морально і фізично застарілих технологій, основних фондів та обладнання з урахуванням вимог державних будівельних, санітарно-гігієнічних, екологічних та інших норм, правил і стандартів;

здійснюється ущільнення та зменшення площі територій промислових, комунальних та складських об'єктів шляхом впровадження раціональних планувальних рішень під час їх нового будівництва або реконструкції; вживаються заходи з рекультивациі, упорядкування та ефективного використання вивільнених земельних ділянок;

здійснюються інші заходи відповідно до Концепції державної промислової політики.

5. Розвиток транспортної інфраструктури

Для розвитку транспортної інфраструктури:

удосконалюється вулично-дорожня мережа, оптимізується її щільність з метою підвищення пропускної спроможності, зменшення витрати часу на перевезення пасажирів і вантажів з урахуванням розташування систем розселення та основних місць застосування праці, інших місцевих умов;

забезпечується розвиток пасажирського транспорту загального користування (насамперед енергозберігаючих, безпечних, екологічно чистих видів, зокрема електротранспорту), а в містах з населенням понад 1 млн. чоловік - метрополітену, швидкісного трамвая тощо;

здійснюється поступове винесення за межі населених пунктів автомобільних (позаміських) доріг загального користування, транзитних залізничних мереж, аеропортів;

передбачається створення при проектуванні, будівництві та реконструкції вулично-дорожньої мережі смуг для велосипедного та пішохідного руху, а також умов для пересування маломобільного населення;

здійснюються заходи щодо влаштування місць паркування легкового автомобільного транспорту з інтенсивним використанням для цього підземного простору, вбудовано-прибудованих та багатоповерхових гаражів;

здійснюється державна підтримка та сприяння розвитку сучасної вулично-дорожньої мережі в сільській місцевості;

проводяться комплексні роботи щодо поліпшення якості доріг у населених пунктах.

6. Розвиток інженерної інфраструктури

Для розвитку інженерної інфраструктури:

удосконалюється структура паливно-енергетичного балансу населених пунктів з урахуванням регіональних ресурсів енергозабезпечення, в тому числі альтернативних видів рідкого та газового палива, з використанням нетрадиційних та відновних джерел енергії (геліопаливних, вітрових, геотермальних тощо);

впроваджуються енергозберігаючі технології для зменшення питомих витрат палива та електроенергії на вироблення одиниці продукції;

скорочуються енерговитрати за рахунок проведення компактноі забудови населених пунктів;

використовуються теплоефективні будівельні матеріали та конструкції;

поряд із централізованими впроваджуються надійні та економічні автономні джерела і системи тепло-, газо-, електро- і водопостачання;

опрацьовується ефективний економічний механізм ощадливого витрачання енергоносіїв, впроваджуються новітні технології їх постачання, засоби обліку і регулювання споживання тепла, газу, електроенергії та води;

ліквідується дефіцит теплових потужностей шляхом будівництва, реконструкції та модернізації існуючих систем теплопостачання із застосуванням ефективних технологій;

населення забезпечується достатньою кількістю питної води, яка відповідає санітарним нормам, збільшуються обсяги використання розвіданих запасів підземних вод;

забезпечується стабільна подача тепла, газу та електроенергії до споживачів з урахуванням специфіки весняно-літнього та осінньо-зимового періодів;

підвищується рівень забезпеченості населених пунктів (особливо малих міст, селищ і сіл) централізованими системами газопостачання, водопостачання і каналізації, особлива увага приділяється реалізації заходів першочергового забезпечення централізованим водопостачанням сільських населених пунктів, які користуються привізною водою;

поступово вирівнюються потужності систем водопостачання та відведення і очищення стічних вод;

підвищується надійність експлуатації водопровідних мереж та ефективність водопідготовки і очищення господарсько-побутових і зливових стічних вод із застосуванням ефективних технічних рішень, технологій і матеріалів;

здійснюються заходи щодо впровадження в населених пунктах систем окремого водопостачання для питних та господарських потреб, замкнених циклів водопостачання промислових об'єктів.

7. Формування повноцінного життєвого середовища у населених пунктах

Для формування повноцінного життєвого середовища у населених пунктах:

проводиться їх планування і забудова відповідно до законодавства, державних норм, правил і стандартів, затверджених генеральних планів, іншої містобудівної документації та місцевих правил забудови;

удосконалюються архітектурно-просторові рішення забудови, у разі потреби здійснюється її ущільнення, а також послідовна регенерація, реконструкція і пристосування старої забудови до сучасних функцій і потреб з дотриманням державних будівельних, санітарно-гігієнічних, екологічних та інших норм, правил і стандартів;

здійснюються заходи щодо охорони і реставрації пам'яток історії та культури, архітектури та містобудування, палацово-паркових, паркових і садових комплексів, природних заповідників, з пристосуванням пам'яток у необхідних випадках до сучасних функцій і потреб;

здійснюються заходи щодо поліпшення екологічного стану територій населених пунктів, захисту їх земель від ерозії, селів, зсувів, підтоплення, заболочування, вторинного засолення, забруднення відходами виробництва, хімічними, радіоактивними речовинами;

раціонально використовуються природно-ландшафтні комплекси міст та приміських територій, провадяться роботи щодо їх збереження та відтворення, здійснюється упорядження та озеленення вулиць, майданів, територій громадського призначення, житлової забудови;

удосконалюються планування вулично-дорожньої мережі та організація руху транспорту згідно із санітарно-гігієнічними вимогами щодо захисту населення від несприятливого акустичного впливу та хімічного забруднення від транспортних засобів;

використовується підземний простір населених пунктів для будівництва пішохідних переходів, гаражів, транспортних мереж, об'єктів культурно-побутового обслуговування,

комунально-складських об'єктів тощо;

забезпечується своєчасний ремонт будівель і споруд, інженерних і транспортних комунікацій.

8. Поліпшення санітарно-гігієнічних умов

Для поліпшення санітарно-гігієнічних умов у населених пунктах:

здійснюються заходи щодо очищення атмосферного повітря, насамперед у містах із значною концентрацією промислових підприємств та транспортних засобів (особливо у великих містах), з дотриманням нормативів забезпечення якості повітря;

забезпечується захист сельбищних територій населених пунктів і курортнорекреаційних зон від несприятливого акустичного впливу і неіонізуючого випромінювання шляхом впровадження новітніх технологій, будівництва шумозахисних споруд;

забезпечується належний санітарно-гігієнічний стан водних об'єктів у населених пунктах, у тому числі в прибережній зоні морів;

здійснюються заходи щодо зменшення впливу населених пунктів, насамперед промислових та інших виробничих об'єктів, на підземні стоки та попередження забруднення підземних вод;

впроваджуються ефективні системи санітарного очищення та сучасні вискоелективні засоби утилізації, переробки і знешкодження твердих побутових відходів;

здійснюються заходи щодо зменшення дії факторів, які впливають на здоров'я людей, санітарний стан населеного пункту, епізоотичне благополуччя;

забезпечуються належні умови утримання, обліку домашніх тварин, поводження з ними, регулювання кількості безпритульних тварин;

переоснащується виробництво на основі впровадження енерго- і ресурсозберігаючих технологій, маловідходних та екологічно безпечних технологічних процесів, вискоелективних систем очищення пилогазових викидів і стічних вод, утилізації і знешкодження всіх видів відходів;

проводиться реструктуризація та реконструкція промислових комплексів на регіональному і місцевому рівнях з урахуванням екологічної ємності локальних територій;

впроваджуються заходи захисту населення від впливу радіаційного забруднення з метою забезпечення нормальної господарської діяльності у зонах гарантованого добровільного відселення та посиленого радіологічного контролю, які визначаються згідно із Законом України "Про правовий режим території, що зазнала радіаційного забруднення в результаті Чорнобильської

катастрофи" ([791a-12](#)), іншими нормативно-правовими актами.

9. Захист від несприятливих природних явищ, запобігання виникненню техногенних аварій

Для захисту від несприятливих природних явищ, запобігання виникненню техногенних аварій та ліквідації їх наслідків:

створюються системи завчасного виявлення передумов аварій і катастроф, здійснюються заходи щодо запобігання та захисту від несприятливих природних явищ і техногенних процесів;

здійснюється контроль за забезпеченням надійності та безпеки будинків і споруд незалежно від форм власності, особливо в районах, що зазнають впливу небезпечних природних і техногенних явищ і процесів;

під час розроблення генеральних планів населених пунктів, іншої містобудівної та проектної документації з урахуванням природних і техногенних умов забудови передбачаються містобудівні та інженерно-технічні рішення, спрямовані на забезпечення експлуатаційної надійності будинків і споруд, захист населених пунктів від впливу несприятливих природних явищ і техногенних процесів;

визначаються порядок та умови взаємодії відповідних органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування для запобігання несприятливим природним явищам і техногенним аваріям та ліквідації їх наслідків;

забезпечуються створення ефективних і підтримання у належному стані діючих протипаводкових, протиселевих, протизсувних систем у тих регіонах, де це необхідно.

Розділ V. ПРАВОВІ ТА ЕКОНОМІЧНІ ЗАСАДИ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ НАСЕЛЕНИХ ПУНКТІВ

Для забезпечення сталого розвитку населених пунктів розробляються правові засади реалізації державної політики у цій сфері на загальнодержавному, регіональному і місцевому рівнях.

1. На загальнодержавному рівні здійснюються заходи щодо вдосконалення законодавства, державних стандартів і норм стосовно:

уточнення функцій і повноважень органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, а також координації їх діяльності у розв'язанні проблем сталого розвитку населених пунктів;

раціонального використання природних ресурсів, удосконалення соціальної, виробничої, транспортної, інженерної інфраструктури, будівництва та експлуатації житла, об'єктів комунального господарства, поліпшення умов проживання, відпочинку та оздоровлення населення, охорони довкілля, збереження та збагачення

культурної спадщини;

реалізації бюджетно-фінансової і податкової політики, наповнення і раціонального використання коштів місцевих бюджетів, економічного стимулювання інвестиційної та підприємницької діяльності, спрямованої на вирішення питань сталого розвитку населених пунктів, зокрема врегулювання відносин між інвесторами, замовниками, виконавцями проектних та будівельних робіт;

державного регулювання і здійснення контролю за дотриманням законодавства, державних стандартів і норм, за врахуванням державних, суспільних і приватних інтересів під час планування і забудови населених пунктів;

удосконалюється законодавство з метою запобігання виникненню спорів з питань містобудування.

2. На регіональному рівні:

розробляються регіональні правила забудови, якими в межах законодавства і з урахуванням регіональних природнокліматичних, соціально-демографічних та інших особливостей встановлюється загальний для територій і населених пунктів (крім міст Києва та Севастополя, міст обласного підпорядкування) Автономної Республіки Крим, області порядок вирішення питань розміщення, погодження будівництва об'єктів містобудування, видачі вихідних даних (архітектурно-планувальних завдань, технічних та інших умов) на їх проектування, погодження та затвердження проектної документації, а також надання дозволів на виконання будівельних робіт, прийняття в експлуатацію закінчених будівництвом об'єктів, здійснення контролю за містобудівною діяльністю;

забезпечується координація сталого розвитку населених пунктів регіону з урахуванням державних і суспільних інтересів, а також здійснюється державний контроль за дотриманням законодавства, державних стандартів і норм.

3. На місцевому рівні:

розробляються місцеві правила забудови, якими в межах законодавства і з урахуванням місцевих природно-кліматичних, соціально-демографічних та інших особливостей встановлюється на основі затвердженої містобудівної документації містобудівний регламент забудови та іншого використання земельних ділянок у межах населеного пункту;

приймаються нормативно-правові акти щодо регулювання соціально-економічного розвитку населених пунктів, планування, забудови та з інших питань забезпечення їх сталого розвитку.

4. Основними джерелами інвестування сталого розвитку населених пунктів на найближчі роки залишаються кошти підприємств та організацій усіх форм власності, капітальні вкладення державного та місцевих бюджетів.

У подальшому створюватиметься стабільна система кредитування з різних джерел (довгострокові банківські кредити, кредити страхових, інвестиційних та інших комерційних фондів, кредитних спілок, кошти населення). Активізації інвестиційної діяльності має сприяти створення у населених пунктах централізованих фондів довгострокових кредитів та фінансування пріоритетних об'єктів будівництва.

5. Для сприяння залученню коштів незалежних інвесторів (у тому числі іноземних) здійснюються заходи щодо створення сприятливого інвестиційного клімату, зокрема:

надання пільг з оподаткування коштів підприємств, які спрямовуються на розвиток власного виробництва (із створенням нових робочих місць), а також соціальної, інженерної, транспортної інфраструктури населених пунктів;

надання довгострокових пільгових кредитів громадянам для житлового будівництва на доповнення до їх власних заощаджень;

надання субсидій за рахунок державного та місцевих бюджетів для інвестування проектів у пріоритетних галузях економіки.

Заходи щодо забезпечення сталого розвитку населених пунктів з урахуванням положень цієї Концепції визначаються у державних і регіональних програмах соціально-економічного розвитку, планах соціально-економічного розвитку населених пунктів, інших інвестиційних програмах, державних і місцевих бюджетах, відповідній містобудівній і проектній документації.